

BLIKVANGER

Asbest is geen zaak van het verleden, weet regisseur Daniel Lambo

'De hel van mijn jeugd ligt nu in India'

Om te tonen dat de strijd tegen het dodelijke asbest niet gestreden is, reisde Daniel Lambo van Kapelle naar India. 'Dit is mijn meest persoonlijke film.'

JEF POPPELMONDE

KAPELLE-OP-DEN-BOS | Nog wekelijks krijgt filmregisseur Daniel Lambo (50) moeilijke telefoontjes van zijn moeder. 'Herinner je je hem of haar nog?', vraagt ze dan. 'Die zat bij jou in de klas en kwam hier soms spelen. Hij/zij is gisteren overleden. Asbest.'

Meteen is de kernboodschap van zijn nieuwste film - *Ademloos*, sinds deze week in de zalen - onderschreven. 'Asbest is geen zaak van het verleden.' Tot vandaag eist het levens en niet alleen in 'zijn' Kapelle-op-den-Bos.

Daar begint wel zijn verhaal. Als kind woonde Daniel Lambo met zijn familie aan de voet van de asbestfabriek van Eternit. Zijn vader werkte er, net als duizenden anderen uit de gemeente. 'Hij wist al vroeg hoe dodelijk asbest was. Hij probeerde als vakbondsmans zijn collega's te waarschuwen, maar velen werden ziek. De bedrijfsleiding was doof voor zijn betoog. Ze nam hem mee naar de Commie Chez Soi in Brussel om hem te paaien. Dat heeft niet gewerkt.'

Op zijn sterfbed vroeg zijn vader hem om de asbest te laten rusten. Maar die laatste wens heb ik in de wind geslagen, zegt Lambo. 'Die koppige rebelseid heb ik van hem geërfd, denk ik. Ik wil bewijzen dat asbest een hedendaags en wereldwijd probleem is. Met mijn film wil ik een bijdrage aan de strijd leveren.'

Milieuraacisme

Om dat te doen, reisde hij naar India, naar Kymore. Hij sprak er met arbeiders

Daniel Lambo: 'Ik hoop dat mijn film de omerta kan doorbreken.' © Sebastiaan Steveniers

die nog dagelijks asbest inademen, die leven in huizen die door hun fabriek gebouwd werden van materiaal dat de stof bevat die tientallen vrienden, kennissen, familieleden van Lambo fataal werd. Kymore spande vorig jaar nog een rechtszaak aan tegen de fabriek, die in de jaren negentig in handen was van Etex Group, het vroegere Eternit (*DS 17 maart 2017*). 'Ik heb daar de hel van mijn jeugd gezien,' zegt Lambo. 'Ik zag kinderen spelen tussen het asbest en ik dacht: "Winst-

'In Kymore spelen kinderen tussen het asbest. Winstbejag gaat nog altijd boven mensenlevens'

DANIËL LAMBO
Regisseur

bejag gaat dus nog altijd boven mensenlevens'. Ik kon het amper geloven.'

Asbest werd in België verboden in 1998 - veel later dan in andere Europese landen. Sindsdien is de productie in ontwikkelingslanden verviervoudigd. Dat gebeurde ook in onder meer Rwanda, Brazilië, China en Zimbabwe.

De parallellen zijn groot tussen wat daar vandaag gebeurt en wat vijftig jaar geleden in Kapelle-op-den-Bos gebeurde, stelde Lambo vast. 'Er bestaat zelfs een term voor: *environmental racism*. Multinationals zoeken bevestigde afgelegen regio's uit, met arme mensen en een zwak politiek apparaat. Daar kunnen ze werknemers manipuleren. Ze zullen niet zo snel in opstand komen, want ze hebben weinig alternatieven om brood op de plank te krijgen.'

Met dank aan Trump

De Wereldgezondheidsorganisatie voorspelt tegen 2030 meer dan 300.000

doden in de Europese Unie. De komende tien jaar belooft zich een piek voor te doen. De impact van de inademing van asbest komt vaak pas dertig jaar later. 'Je wil niet weten op wat voor epidemie landen als India afstevenden.'

Toch houden net die overheden een internationaal verbod af. 'Hun economie is alles wat telt.' De Verenigde Staten versoepelden hun asbestregelgeving ondertussen. Uralasbest, een Russisch mijnbedrijf, is president Donald Trump daar zo dankbaar voor dat het zijn portret afdrukt op zakken ruwe asbest. De tekst daarbij: *Approved by Trump*.

Omerta doorbreken

Ook Lambo zelf heeft asbest in zijn longen. Als jobstudent werkte hij veertig jaar geleden voor Eternit. Een goede vriend, die dat samen met hem deed, overleed zes maanden geleden aan mesotheliom; een van de drie levensbedreigende ziektes die door asbest veroorzaakt worden. Hij liet twee kinderen achter. 'Zo komt de dood heel erg dichtbij. Ook ik leef, net als zovelen in deze gemeente, met een zwaard van Damocles boven mijn hoofd.'

In zijn film vraagt Lambo zich meermaals af waarom zijn vader hem in de Eternitfabriek liet werken, in het volle besef van wat de gevolgen konden zijn. Hij vond tot op vandaag geen antwoord op die vraag. 'Ik weet dat mijn ouders het eronderling vaak over gehad hebben. Ook zij kwamen er nooit uit. Mensen hebben de neiging om - als ze weinig alternatieven hebben - de gevaren van wat ze doen te minimaliseren. Ze maken zich wijs dat het wel zo erg niet zal zijn. Ik hoop dat mijn film de omerta, die tot op vandaag in Kapelle-op-den-Bos op het onderwerp rust, kan helpen te doorbreken.'

Win een e-bike

dS
Enquête

Wat met uw salaris indien u een tijd niet kunt werken?

Een onderzoek van De Standaard, Vlerick en AG Insurance

EN WAT ALS ME IETS OVERKOMT?

OOK ZIEK KAN JE GERUST ONBELAST BIJVERDIENEN ...

Zwangerschapsrust, een burn-out, een zware ziekte of een ongeval. Allemaal redenen om een tijd arbeidsgeschikt te zijn. Maar wat is de rol van uw werkgever in dit verhaal? En wat zijn de gevolgen voor uw salaris?

De Standaard voert i.s.m. Vlerick en AG Insurance een onderzoek naar arbeidsgeschiktheid en extralegale voordelen bij werknemers. Geef ons uw mening en kom meer te weten! Daarbij maakt u kans om een elektrische fiets van Minerva te winnen.

Doe nu mee aan het onderzoek en win een elektrische fiets

Via standaard.be/werknemersonderzoek

VERWACHT HET ONVERWACHTE

Luchtvaart 'Grootste staking' ooit bij Ryanair

BRUSSEL | Het cabinepersoneel van Ryanair in België, Italië, Portugal en Spanje wil in de laatste week van september opnieuw het werk neerleggen. Ook Nederland zou meedoen. Een precieze datum is er nog niet, die wordt volgende donderdag tijdens een overlegmoment in Brussel vastgelegd.

Alleen als de op 20 september geplande aandeelhoudersvergadering bij Ryanair gunstig zou verlopen, kan de staking nog worden afgeblazen. Maar 'als de bedrijfsleiders de noodzakelijke veranderingen niet willen doorvoeren, dan zullen we geen andere keuze hebben dan te reageren met de grootste staking die het bedrijf ooit heeft gekend', stellen de vakbonden.

De vakbonden hekelen dat Ryanair nog altijd niet bereid is de nationale arbeidswetgeving toe te passen in de landen waar de maatschappij actief is, in plaats van alleen de Ierse. Stakers krijgen bovendien te maken met bedreigingen, klinkt het nog bij de vakbonden. (belga)

Kankeronderzoek

Anonieme donor schenkt 400.000 euro

BRUSSEL | Een donor die voor het grote publiek anoniem wenst te blijven, heeft bijna 400.000 euro geschonken aan het pancreekkankerfonds, een private stichting. Met het geld zal klinisch onderzoek naar pancreekkanker gefinancierd worden. Dat meldt het Antikankerfonds in een persbericht.

Bij het onderzoek gaat het om een studie waarin patiënten bestaande medicijnen krijgen die eigenlijk voor een andere aandoening werden ontwikkeld. Maar ze zouden mogelijk ook pancreekpatiënten kunnen helpen. Binnenkort zullen tachtig patiënten worden geselecteerd die geschikt zijn om deel te nemen aan de studie.

Bij de experimentele behandeling zullen ze een bètablokker en een ontstekingsremmer krijgen voor en na de operatie aan de pancreekkanker. Uit de studie moet blijken of daardoor hun overlevingskansen verhoogd. Bijna de helft van de patiënten hervalt binnen het eerste jaar na de ingreep. (mec)

Theater & dans

LES PÊCHEURS DE PERLES • FC BERGMAN
TANZTHEATER WUPPERTAL • PINA BAUSCH
NIETS • ISM. DE NWE TIJD/FREEK VIELEN
RULE OF THREE • GRIP/JAN MARTENS
CRASHPARK • PHILIPPE QUESNE
THE SEAWITHIN • VOETVOLK/LISBETH GRUWZ
WIJ/ZIJ IN EEN REGIE VAN CARLY WIJS

EN VEEL ANDEREN...

Zaterdag
15/9

GRATIS
cultuurcheque
t.w.v.
15 euro

GRATIS cheque voor theater of dans op 15/9

3 weken lang gratis cultuurcheques

De Standaard ademt cultuur en u zult het geweten hebben. We houden uw zintuigen scherp en uw vinger aan de pols met deze drie gratis cultuurcheques voor het hele seizoen.

Zat 8/9 CONCERT in AB, Trix, Handelsbeurs Concertzaal, Antwerp Symphony Orchestra, BOZAR of Het Depot

Zat 15/9 THEATER of DANS in Kaaitheater, Opera Ballet Vlaanderen, STUK, NTGent, KVS, deSingel, hetpaleis of BRONKS

Zat 22/9 TENTOONSTELLING in M-Museum Leuven, S.M.A.K., Rubenshuis, Museum Plantin-Moretus of BOZAR

Alle info op standaard.be/cultuurweken

VERWACHT HET ONVERWACHTE

dS De
Standaard